

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету економіки та управління
 Віталій КАРПЕНКО
 “ 23 ” 01 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оподаткування

Назва дисципліни

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування
Спеціальність 071 - Облік і оподаткування
Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Облік і оподаткування
Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП.12
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов’язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет – Економіки і управління
Кафедра – Обліку, аудиту та оподаткування

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проєкт	Курсова робота	Залік	Іспит
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	2	4	5	150	72	36		36		78				+
З	2	4	5	150	16	8		8		134				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Робоча програма складена Тарас МАРШАЛОК докт. екон. наук, доц. Підпис(ів) автора(ів) / Ступінь, учене звання, Ім’я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Обліку, аудиту та оподаткування

Протокол від 12 січня 2024 № 5. Зав. кафедри Лариса СКОРОБОГАТА Підпис / Ім’я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету економіки і управління

Голова вченої ради факультету Віталій КАРПЕНКО Підпис / Ім’я, ПРІЗВИЩЕ

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування, канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки і управління		Лариса СКОРОБОГАТА
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки і управління		Наталія ПОНОМАРЬОВА
Декан	Факультет економіки і управління		Віталій КАРПЕНКО

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Оподаткування» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки і займає провідне місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування».

Пререквізити – ОЗП.01 Політична економія та громадянське суспільство, ОЗП.02 Макро- та мікроекономіка, ОЗП.06 Економіка підприємств, ОЗП.07 Правознавство, ОЗП.09 Іноземна мова, ОПП.03 Економіка праці й соціально-трудова відносини, ОПП.06 Фінанси та банківська справа, ОЗП.11 Університетська освіта та академічна доброчесність, ОПП.10 Історія обліку та оподаткування.

Кореквізити – ОПП.13 Фінансовий облік I, ОПП.16 Фінансовий облік II, ОПП.17 Облік в бюджетних установах, ОПП.19 Аудит, ОПП.20 Державний фінансовий контроль, ОПП.18 Звітність підприємств, ОЗП.10 Основи наукових досліджень, ОПП.21 Облік і звітність в оподаткуванні, ОПП.22 Інформаційні системи і технології в обліку та оподаткуванні, ОПП.24 Виробнича практика (обліково-податкова), ОПП.25 Виробнича практика (економічна).

Відповідно до **Стандарту вищої освіти** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК01); Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК02); Здатність бути критичним та самокритичним (ЗК07); Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК08); Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК13); Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів і розв'язання прикладних завдань у сфері обліку та оподаткування (ФК02); Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень (ФК05); Ідентифікувати та оцінювати ризики недотримання законодавства, недостовірності звітності та неефективного використання ресурсів (ФК08);

програмні результати навчання: Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем у сфері соціальної, економічної й екологічної відповідальності підприємств (ПРН 2); Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності (ПРН 3); Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень (ПРН 4); Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств (ПРН 5); Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності (ПРН 6); Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (ПРН 8); Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств (ПРН 9); Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності (ПРН 11); Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві (ПРН 15); Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття (ПРН 17).

Мета дисципліни. Програма та тематичний план дисципліни спрямовані на забезпечення студентів глибокими знаннями та практичними навичками у сфері організації податкової системи, порядку справляння податків, особливості декларування та погашення податкових зобов'язань в Україні. Ця дисципліна є складовою циклу фахової підготовки, спрямованого на формування професійної компетентності майбутніх економістів. Курс «Оподаткування» охоплює методологічні аспекти сутності оподаткування, питання податкової політики, основи податкового менеджменту та адміністрування, а також порядок розрахунку та сплати податкових і деяких неподаткових платежів.

Предмет дисципліни. Система загальних принципів, підходів та технологій наукового пізнання, методологічні та організаційні підходи до розрахунку, декларування та сплати податків.

Завдання дисципліни. В результаті вивчення курсу «Оподаткування» студенти повинні: вивчити порядок обчислення та сплати податків та податкових платежів; набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності щодо організації податкової роботи, нормативного регламентування та практики службових стосунків платників податків та податкових органів.

Результати навчання. В процесі вивчення дисципліни «Оподаткування» студенти повинні вміти правильно трактувати положення податкового законодавства; освоїти засади реалізації податкової роботи; знати характеристику елементів окремих податків і зборів, навички їх обчислення і заповнення звітності; розуміти механізм функціонування податкової системи України та враховувати її особливості з метою удосконалення податкового планування та організації обліку та формування звітності на підприємствах.

4 СТРУКТУРА І ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Сутність та види податків	4	4	8	2	2	12
Тема 2. Податкова система та податкова політика держави	4	4	8			12
Тема 3. Податкове адміністрування та податковий менеджмент	4	4	8		2	12
Тема 4. Податок на додану вартість	4	4	8			14
Тема 5. Акцизний податок	4	4	8	2	2	14
Тема 6. Мито та митна політика	4	4	8			14
Тема 7. Оподаткування прибутку підприємств	4	4	8			14
Тема 8. Оподаткування доходів населення	4	4	8			14
Тема 9. Особливості місцевого оподаткування в Україні	2	2	8	2	2	14
Тема 10. Екологічне оподаткування та рентна плата	2	2	6	2		14
Разом:	36	36	78	8	8	134

5 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Сутність та види податків. Необхідність і сутність податків. Історія зародження та становлення податків. Податки в системі доходів Державного та місцевих бюджетів. Визначення податків, їх ознаки. Термінологія оподаткування. Елементи податку: платник податку, носій податку, об'єкт оподаткування, джерело сплати податку, одиниця оподаткування, податкова ставка. Податкова база. Функції податків. Фіскальна функція та механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Розподільчо-регулююча функція. Основні напрями податкового регулювання економіки і соціальної сфери. Методи побудови податкових ставок, тверді й процентні ставки. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні, регресивні, комбіновані. Проста й складна прогресії оподаткування. Проблема оптимізації ставки оподаткування. Класифікації податків, її ознаки. Поділ податків за формою взаємовідносин платника і держави на прямі та непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування – податки та доходи, капітал і споживання. Класифікація податків за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні й місцеві податки. Класифікація податків залежно від способів їх стягнення: розкладові і окладові. Класифікація податків за порядком зарахування до бюджету: закріплені та регулюючі. Література: 3, 7, 12, 15, 20, 23, 28, 30.</p>	4
2	<p>Податкова система та податкова політика держави. Визначення податкової системи і основні вимоги до неї. Оптимізація співвідношення фіскальної достатності, економічної ефективності і соціальної справедливості. Податкова структура, фактори, що її визначають. Обсяг видатків бюджету, як база побудови податкової системи. Рівень централізації валового продукту в державі, проблема його оптимізації. Принципи вигоди і принципи платоспроможності. Крива Лоренца і коефіцієнт Джіні. Наукові принципи побудови податкової системи, їх розвиток. Принципи оподаткування В. Мірабо (оподаткування джерела доходів, пропорційність оподаткування доходів, мінімальні витрати оподаткування). Принципи оподаткування А.Сміта: справедливість, визначеність, зручність і дешевизна. Податкові принципи А. Вагнера: достатність і динамізм податків, правильний вибір податкових джерел, справедливість, зручність і дешевизна. Принципи вигоди і пожертвування П. Самуельсона. Проблеми побудови податкової системи в Україні та напрями її удосконалення на сучасному етапі. Податкова політика: поняття та напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Критерії податкової політики. Фіскальна достатність та економічна ефективність і соціальна справедливість. Стабільність і гнучкість податкової політики, їх взаємозв'язок. Суть та інструменти податкового регулювання ринку. Податкова політика України в сучасних умовах. Література: 3, 8, 13, 15, 21, 23, 29, 30.</p>	4
3	<p>Податкове адміністрування та податковий менеджмент. Зміст та нормативне забезпечення податкового адміністрування. Права та обов'язки платників податків, їх облік у фіскальних органах. Державна фіскальна служба України: завдання, функції та принципи роботи. Структура Державної фіскальної служби України. Організаційна структура та функції територіальних органів державної фіскальної служби. Права й відповідальність працівників фіскальної служби, їх персональні звання та соціальний статус. Правове регулювання оподаткування. Вимоги до законодавчих актів та інструктивних документів, які регулюють оподаткування. Ієрархія нормативних документів. Конфлікт інтересів суб'єктів податкових відносин та порядок його</p>	4

	<p>вирішення. Порядок приймання податкових декларацій і розрахунків, їх обробка. Податковий менеджмент: сутність, види та загальні риси. Податковий контроль. Відповідальність платників. Комп'ютеризація податкової роботи.</p> <p>Література: 2, 7, 11, 17, 21, 23, 27, 30.</p>	
4	<p>Податок на додану вартість.</p> <p>Сутність, фіскальна роль, призначення та еволюція податку на додану вартість. Елементи податку: об'єкт оподаткування, платники і ставки податку, пільги в оподаткуванні податком на додану вартість. Реєстрація платників податку. Механізм обчислення і сплати податку. Податкове зобов'язання та податковий кредит. Дата виникнення податкового зобов'язання та права на податковий кредит. Податкові накладні: призначення та порядок оформлення. Реєстри податкових накладних. Вантажно-митні декларації та інші документи, які дають право на податковий кредит. Податковий період. Строки сплати податку та подання звітності. Декларація по податку на додану вартість: зміст, порядок заповнення та подання до фіскальних органів. Порядок та проблема відшкодування податку на додану вартість. Фіскальний досвід відшкодування. Альтернативні способи відшкодування.</p> <p>Література: 4, 9, 12, 16, 21, 23, 25, 30.</p>	4
5	<p>Акцизний податок.</p> <p>Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Світовий досвід акцизного оподаткування. Організація акцизного оподаткування в Україні. Платники акцизного податку, об'єкт оподаткування. Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного податку. Методика обчислення сум акцизного податку, що підлягають сплаті до бюджету. Складання та подання декларації з акцизного податку. Податкові пільги. Строки сплати акцизного податку. Особливості сплати акцизного податку при реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Марки акцизного податку, їх призначення, порядок отримання, використання та звітності.</p> <p>Література: 2, 5, 11, 14, 20, 23, 28, 30.</p>	4
6	<p>Мито і митна політика.</p> <p>Економічна сутність та призначення мита. Мито в системі доходів бюджету. Мито, як регулятор міжнародного бізнесу та процесів споживання. Митна політика. Класифікація мита. Термінологія митної справи: митна територія та митний кордон, імпорт, експорт та транзит товарів, митна декларація і декларанти. Платники і ставки мита. Порядок сплати мита. Пільги для юридичних та фізичних осіб. Справляння мита та його перерахування в бюджет. Митні органи України: функціональне призначення та організація діяльності. Основні тенденції та напрямки митного оподаткування у світовій фіскальній практиці.</p> <p>Література: 3, 8, 11, 13, 20, 23, 25, 30.</p>	4
7	<p>Оподаткування прибутку підприємств.</p> <p>Еволюція оподаткування доходів юридичних осіб в Україні. Податок на прибуток підприємств в системі доходів бюджету: фіскальна роль та тенденції. Платники і ставки податку на прибуток. Алгоритм визначення об'єкта оподаткування. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток. Різниця, що виникають при оподаткуванні прибутку підприємств. Амортизація для цілей оподаткування прибутку: особливості та порядок обчислення. Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій. Пільги з податку на прибуток, види пільг та їх економіко-фіскальне значення. Податкова звітність з податку на прибуток: склад та порядок заповнення. Контроль за сплатою податку на прибуток підприємств до бюджету.</p> <p>Література: 2, 9, 11, 14, 22, 23, 26, 30.</p>	4
8	<p>Оподаткування доходів населення. Засади оподаткування доходів фізичних осіб у світовій фіскальній практиці. Бюджетна роль податку на доходи фізичних осіб. Особливості нарахування податку на доходи фізичних осіб: платники, об'єкти оподаткування, соціальна пільга та податкова знижка, ставки податку. Порядок перерахування податку до бюджету. Особливості оподаткування</p>	4

	окремих видів доходів. Оподаткування доходів від зайняття підприємницькою діяльністю та інших доходів. Алгоритм справляння та роль військового збору. Єдиний податок для платників – суб'єктів підприємницької діяльності. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку. Необхідність та уроки реформування порядку оподаткування доходів населення в Україні. Література: 1, 2, 10, 11, 13, 21, 23, 24, 30.	
9.	Особливості місцевого оподаткування в Україні. Особливості місцевого оподаткування в країнах із ринковими системами господарювання. Структура місцевих податків в Україні. Спрощена система оподаткування, особливості справляння єдиного податку в Україні. Податок на майно. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Транспортний податок. Земельний податок. Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Література: 1, 3, 9, 11, 15, 20, 23, 24, 30.	2
10	Екологічне оподаткування та рентна плата. Платники екологічного податку. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення. Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах. Ставки податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені). Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк. Порядок обчислення екологічного податку. Порядок подання податкової звітності та сплати податку. Екологічне оподаткування у світовій фіскальній практиці. Склад та характеристика рентної плати. Рентна плата за користування надрами: специфіка нарахування. Рентна плата за спеціальне використання водних та лісових ресурсів. Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням. Література: 1, 3, 8, 10, 16, 20, 23, 25, 30.	2
Разом:		36

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Сутність та види податків. Податкова система та податкова політика держави. Податкове адміністрування та податковий менеджмент. Літ.[13, 15, 22, 26, 27, 32]	2
2	Податок на додану вартість. Акцизний податок. Мито та митна політика. [13, 15, 22, 26, 27, 32]	2
3	Оподаткування прибутку підприємств. Оподаткування доходів населення. Особливості місцевого оподаткування в Україні. [1, 2, 13, 15, 18, 22, 26, 27, 32, 33,]	2
4	Екологічне оподаткування та рентна плата. Літ. [1, 2, 10, 13, 16]	2
Разом:		8

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форм навчання

Номер п/п	Перелік тем, їх анотації	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та види податків. Літ. [1, 2, 10, 13, 15, 17, 22, 26]	4
2	Тема 2. Податкова система та податкова політика держави. Літ. [13, 15, 22, 26, 27, 32]	4
3	Тема 3. Податкове адміністрування та податковий менеджмент. Літ. [13, 15, 22, 26, 27, 32]	4
4	Тема 4. Податок на додану вартість. Літ. [12, 14, 27, 32, 31]	4
5	Тема 5. Акцизний податок. Літ. [18, 22, 26, 33]	4
6	Тема 6. Мито та митна політика Літ. [18, 22, 26, 33]	4
7	Тема 7. Оподаткування прибутку підприємств Літ. [12, 14, 27, 32, 31]	4
8	Тема 8. Оподаткування доходів населення. Літ. [1, 2, 3]	4
9	Тема 9. Особливості місцевого оподаткування в Україні Літ. [1, 2, 14, 15]	2
10	Тема 10. Екологічне оподаткування та рентна плата. Літ. [1, 2, 10, 13, 15, 17, 22, 26]	2
Разом:		36

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Сутність та види податків. Податкова система та податкова політика держави. Податкове адміністрування та податковий менеджмент. Літ.[13, 15, 22, 26, 27, 32]	2
2	Податок на додану вартість. Акцизний податок. Мито та митна політика. [13, 15, 22, 26, 27, 32]	2
3	Оподаткування прибутку підприємств. Оподаткування доходів населення. [18, 22, 26, 27, 32, 33]	2
4	Особливості місцевого оподаткування в Україні. Екологічне оподаткування та рентна плата Літ. [1, 2, 13, 15]	2
Разом:		8

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо. Крім того, здобувачі вищої освіти заочної форми виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної

дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни, методичні рекомендації до виконання контрольної роботи, необхідні документи з навчально-методичного забезпечення дисципліни та контролю результатів навчання.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

№ тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1 та підготовка до практичного заняття. Вибір варіанту індивідуального домашнього завдання (далі – ІДЗ) та опрацювання літератури	4
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1 та підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання. Виконання ІДЗ.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2 та підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання. Виконання ІДЗ.	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ. Підготовка до тестового контролю з тем 1-5.	4
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ..	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4

15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	4
17	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	8
18	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	6
	Разом	78

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням тренінгів, майстер-класів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок з ведення обліку, складання фінансової звітності та оподаткування суб'єктів господарювання, у т. ч. з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій тощо.

Необхідне обладнання та програмне забезпечення: комп'ютерна техніка, пакети прикладних програм.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування перед допуском до практичного заняття;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання домашніх завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться у формі комплексної контрольної роботи (для студентів денної форми навчання) та методом тестування з усього матеріалу дисципліни (для студентів заочної форми навчання). Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом **позитивно**, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання задач та захисту індивідуальної роботи. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна робота	Підсумковий контроль (іспит)
Усне та письмове опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 3) та виконання домашніх завдань	Тестовий контроль:		Індивідуальне домашнє завдання
	Т 1-5	Т 6-10	
ВК:	0,3	0,2	0,2
			0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль, іспит
Усне опитування (обов'язковий мінімум оцінок – 2)	Контрольна робота		Контрольні заходи	Підсумковий контрольний захід
			Тестовий контроль	
	Якість виконання	Оцінка за захист	Т. 1-10	1
ВК*:	0,1	0,2	0,1	0,5

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт, Т – тестовий контроль

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25.

Оцінювання здійснюється за **чотирибальною** шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту:

Сума балів за тестові завдання	1–13	14-16	17-22	23-25
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у Модульному середовищі для навчання.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

9 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- 1 Адміністрування земельного податку у сучасній національній фіскальній практиці
- 2 Адміністрування плати за користування радіочастотним ресурсом України.
- 3 Альтернативи переходу юридичних осіб на спрощену систему оподаткування.
- 4 Дія сіті – як новітня модель оподаткування в світі.
- 5 Альтернативні системи оподаткування - засіб стимулювання бізнесу чи елемент пережитку минулого?
- 6 Визначення амортизаційних відрахувань згідно фінансового та податкового обліку.
- 7 Виникнення та ретроспективи універсальних акцизів у світовій фіскальній практиці.
- 8 Вплив податку на додану вартість на цінову політику підприємства.
- 9 Дискусійні питання функцій податків в економічній літературі.
- 10 Екологічне оподаткування: систематизація європейських пріоритетів для розвитку національних особливостей.
- 11 Екологічний податок та порядок його адміністрування в Україні.
- 12 Електронне декларування та відшкодування ПДВ.
- 13 Електронне маркування підакцизної продукції: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід.
- 14 Єдиний податок: платники, ставки та елементи декларування і сплати.
- 15 Загальна характеристика груп платників податків, що сплачують єдиний податок в Україні.
- 16 Земля як об'єкт оподаткування в Україні.
- 17 Зміст та необхідність класифікації податків.
- 18 Значення митних органів у сфері регулювання ЗЕД.
- 19 Критерії формування та напрями реформування груп підакцизних товарів в Україні.
- 20 Майнове оподаткування в Україні та європейських країнах.
- 21 Митна вартість та особливості її визначення
- 22 Місцеві податки та збори як чинник підвищення рівня децентралізації вітчизняної фінансової системи.

- 23 Нарахування та сплата рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.
- 24 Нарахування, декларування і сплата податку на прибуток підприємств
- 25 Оподаткування та нерівність у розподілі доходів.
- 26 Органи податкової служби та платники податків як суб'єкти податкової роботи.
- 27 Основні тенденції податкового реформування в Україні.
- 28 Основні умови справляння рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.
- 29 Особливості здійснення митного контролю в Україні. Боротьба з контрабандою.
- 30 Особливості оподаткування спадщини в національній та світовій фіскальній практиці
- 31 Особливості та проблематика контролю у сфері акцизного оподаткування.
- 32 Особливості формування доходів та витрат підприємства.
- 33 Податкова знижка по податку на доходи фізичних осіб: реалії функціонування та напрями вдосконалення.
- 34 Податкова соціальна пільга та її роль в оподаткуванні доходів громадян
- 35 Податкове регулювання підприємницької діяльності в Україні та світі
- 36 Податковий менеджмент: сутність та характеристика структурних елементів
- 37 Податковий тягар: поняття показники та методи вимірювання
- 38 Податкові методи збалансування бюджетної політики України
- 39 Податок на прибуток підприємств та прибутковість галузей народного господарства України.
- 40 Порівняльна характеристика оподаткування громадян за прогресивною системою та єдиною ставкою.
- 41 Прагматизм справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
- 42 Практика та проблематика справляння місцевих податків і зборів в Україні.
- 43 Проблематика функціонування ПДВ в Україні.
- 44 Проблеми функціонування та напрями вдосконалення діяльності фіскальних органів в Україні.
- 45 Соціально економічний дискурс податків.
- 46 Спрощені моделі оподаткування фізичних осіб СПД: порівняльна характеристика.
- 47 Сутність, співвідношення і характеристика складових податкової системи.
- 48 Сучасне адміністрування рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.
- 49 Транспортний податок в Україні та його світові аналоги.
- 50 Фактори що впливають на ефективність податкової системи в Україні
- 51 Фактори, що впливають на податковий менеджмент
- 52 Фіскальна роль та призначення місцевого оподаткування у світовій та вітчизняній фіскальній практиці.
- 53 Фіскально-регулюючі аспекти акцизного податку як форми специфічних акцизів.
- 54 Характеристика функцій та елементів мита.

11 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни “Стандарти фінансової звітності та аудиту” повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, зокрема:

1. Курс “Оподаткування” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=7547>.

2. Методичні вказівки до практичних занять та контрольної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання з дисципліни “оподаткування”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=7547>.

12 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальнозживаних програм і операційних систем.

13 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n1012>.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Додаткова

1. Бечко П.К., Власюк С.А., Бечко В.П., Шумило Т.В. Принципи справедливості та їх відображення при оподаткуванні суб'єктів господарювання у вітчизняній податковій системі. *Бізнес-Інформ.* 2021. № 3. С. 156-161.
2. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система : навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : НУБіП України, 2021. 633 с.
3. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / [І. Я. Чугунов та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., засл. діяча науки і техніки України І. Я. Чугунова. Київ : Глобус-Пресс, 2018. 350 с.
4. Валігура В.А. Сучасні тенденції гармонізації ПДВ у країнах Європейського Союзу. *Фінанси України.* 2022. № 3. С. 22-37.
5. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: [підручник]. К.: Знання України, 2019. – 567 с.
6. Дроздовська О.С., Озерчук О.В. Співвідношення прямих та непрямих податків у податковій системі України. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 10. С. 44-50.
7. Електронний кабінет платника податків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cabinet.tax.gov.ua>
8. Іванов Ю.Б., Швабій К.І. Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні. *Фінанси України.* 2017. № 5. С. 39-52.
9. Карпенко В.В., Колодяжна Т.В. Податкова система : навч. посіб. Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків : Лідер, 2018. 273 с.
10. Котенко А. Принципи податкового законодавства як вихідні засади побудови податкової системи *Право України.* 2020. № 4. С. 43-56.
11. Крисоватий А.І., Валігура В.А. Новації та напрями вдосконалення податкового законодавства України в умовах воєнного стану. *Фінанси України.* 2022. №6. С. 33-53.
12. Лещук Г.В., Івасюк Н.Б. Податкова система України в умовах пандемії COVID-19: сучасні реалії та прогнози. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2020. Вип. 33(1). С. 87-92.

13. Луніна І.О., Білоусова О.С., Фролова Н.Б. Конкурентоспроможність податкової системи в контексті розширення фіскального простору України. *Економіка України*. 2020. №10. С. 34-53.
14. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Лиса Н.В., Пташник С.А. Податкове стимулювання промислового виробництва в системі державної фінансової підтримки // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2021. Вип. 98(2). С. 110-123.
15. Податкова система : навч. посіб. / В. І. Аранчій [та ін.]. Полтава : Укрпромторгсервіс, 2018. 361
16. Податкова система: навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська [та інш.] / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
17. Соколовська А.М. Оцінка наслідків реформування податкової системи України в контексті показників податкового навантаження. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 214-223.
18. Становлення та розвиток податкової системи України : монографія / М. Г. Волощук [та ін.] ; Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Голов. упр. держ. податк. служби України у Закарпат. обл., Місц. осередок ГО "Всеукр. асоц. ветеранів ДПС України" Закарпат. обл. Ужгород : Вид-во Олександрри Гаркуші, 2021. 169 с.
19. Трансформаційні процеси у податковій системі України : монографія / [І. С. Волохова та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук І. С. Волохової ; Одес. нац. екон. ун-т. Одеса : Атлант, 2018. 382 с.
20. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні [Текст] : навч. посіб. / В.М. Краєвський [та ін.] ; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 287 с.
21. Шуневич А.С. Фіскальна ефективність акцизного податку як складова оптимізації системи непрямого оподаткування. *Облік і фінанси*. 2020. № 4. С. 82-88.
22. Маршалок Т. Я. Соціально-економічні та фіскальне середовище України в умовах економічних дисбалансів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2019. № 14 (42). С. 97–109.
23. Маршалок Т. Я. Розвиток державних фіскальних інститутів у контексті забезпечення економічної рівноваги в Україні. *Проблеми економіки*. 2019. № 3 (41). С. 208–216.
24. Маршалок Т. Я., Десятнюк О. М. Переваги та недоліки фіскальних правил як інструментів антициклічного регулювання економіки. *Облік і фінанси*. 2019. № 3 (85). С. 71–81 (особистий внесок автора: обґрунтовано доцільність запровадження фіскальних правил у фіскальну вітчизняну практику).
25. Маршалок Т. Я., Мороз І. М. Шляхи досягнення економічної рівноваги через забезпечення фіскальної стійкості в країні. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 29, № 3. С. 49–62 (особистий внесок автора: розроблено критерії досягнення фіскальної стійкості в Україні).
26. Compendium of fiscal Incentives: tax outlook in Europe. Business angels perspective. (2017) URL: <https://www.eban.org/wp-content/uploads/2018/07/EBAN-Compendium-of-Fiscal-Incentives-2017.pdf>
27. Gontareva I.V., Hutsul I.A., Tkachyk F.P., Miroshnik O.Yu. Fiscal efficiency of administration of duties Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. Vol 3, № 26. P. 133-143.
28. Krysovaty, A., Tymchenko, O., Fedosov, V., Silchenko, M. Taxation, economic growth and welfare in a low-income country. *Economic Annals-XXI*. 2020. 181(1-2). P. 44-56.
29. Podvieszko, A.; Parfenova, L.; Pugachev, A. (2019) Tax Competitiveness of the New EU Member States. *J. Risk Financial Manag.* 12, 34.URL: <https://www.mdpi.com/1911-8074/12/1/34/pdf>

30. Prokopenko N., Gudz O., Kreidych I., Golovko M., Kazak O. (2021) Retrospective analysis of the tax system reform of Ukraine. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 2. 396-405

31. Sidelnikova L., Novosolova O., Dmytriv V. Financial instability: causes of occurrence and directions for adjustment. *Espacios*. 2019. Vol. 40 (Number 35). P. 13.

32. Stefanie Stantcheva (2020). Understanding Tax Policy: How Do People Reason?, NBER Working Papers 27699, National Bureau of Economic Research, Inc URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w27699/w27699.pdf

33. Tax Incentives and Tax Base Protection in Developing Countries. (2017) URL: https://www.unescap.org/sites/default/files/S3_Tax-Incentives-and-Tax-Protection-Base.pdf

34. Taxation Trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway 2019 Edition. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2019.pdf

35. The People's Republic of China Tax Facts and Figures 2020 URL: <https://www.pwccn.com/en/tax/publications/people-republic-of-china-tax-facts-2020.pdf>

The Swiss Tax System (2019) Federal Tax Administration. Swiss Tax Conference Information Committee URL: https://www.eda.admin.ch/dam/countries/countries-content/united-kingdom/en/FTA-swiss-tax-system-2019_EN.pdf

14 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7547>.
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php/
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.